

АНАЛІЗ ІСНУЮЧОЇ ПРАКТИКИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БІЗНЕСУ НА ОСНОВІ ЕКОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ*

студентка гр. МК-91 Зарубіна В. В.

Проблема підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств посідає провідне місце у теорії і практиці управління, оскільки її вирішення забезпечує успішне функціонування підприємств і є основою забезпечення конкурентної здатності держави.

Екологічні фактори є динамічними складовими конкурентоспроможності підприємства. Підвищення значимості екологічних факторів ставить питання про постійне вдосконалення систем екологічного менеджменту на підприємствах.

Проблемі підвищення конкурентоспроможності підприємств присвячені роботи таких вітчизняних науковців, як, О.І. Амоша, О.О. Веклич, Т.П. Галушкіна, Б.М. Данилишин, В.С. Міщенко, Л.Г. Мельник, А.Ю. Жулавський, С.В. Лапін, Л.Г. Мельник, Є.А. Позаченюк, О. Сиромятникова, В.П. Фещенко, Р.А. Дименко, О.І. Драган, Л.В. Іванець, Л.С. Лісовська, та ін. За кордоном даним питанням займалися А. Сміт, Д. Рікардо, Дж. Міль, Й. Шумпетер, Л. Вальрас, В. Ойкен, Х. Ламперт, Ф. Найт, Е. Петігрю, К. Хандрі, П. Спароу, Р. Уїп, М. Ханан, Дж. Фрімен, Дж. Керол, Дж. Барбаш, Т. Батю, Дж. Вомак, Д. Джонс, Р. Коуз, Г. Саймон.

Актуальність дослідження полягає в об'єктивній необхідності подальшого розвитку теоретичних основ та науково-методичних підходів до забезпечення конкурентоспроможності промислових підприємств з урахуванням екологічного фактора.

Конкурентоспроможність з урахуванням екологічного фактора - це здатність підприємства до створення, вироблення екологічно чистої продукції, цінові й нецінові якості яких привабливіші, ніж в аналогічній продукції конкурентів, а також до комплексного оновлення виробництва, адаптації до зовнішніх факторів з метою зменшення негативного впливу на навколишнє середовище та забезпечення еколого-економічної ефективності діяльності підприємства.

У зв'язку з тим, що конкурентоспроможність є екзогенною категорією, постає проблема формування багаторівневої системи (держава - регіон - галузь - підприємство) на основі єдності виробничих циклів та ланцюгів створення цінності у рамках концепції екологічно сталого розвитку.

Одна з важливих задач розвитку підприємства і країни в цілому, нерозривно пов'язана з ефективністю виробництва, забезпечення випуску необхідної кількості сучасних виробів та покращення якості, досягнення конкурентоспроможності продукції на світовому ринку.

Загострення конкурентної боротьби (за збут своєї продукції, за місце на ринку) між фірмами-виробниками змушує шукати їх нові засоби впливу на рішення покупців. Одним з таких шляхів є створення товарів покращеного рівня якості, у тому числі, за розрахунки їх екологічності.

Досягнення конкурентоспроможності промислового підприємства у сучасних умовах розвитку узагальнюються наступними факторами:

- глобалізацією ринків, участю України в євроінтеграційних процесах (поява імпортової продукції з вищим рівнем конкурентоспроможності, нові стандарти діяльності підприємств тощо);
- новими вимогами державної екологічної політики (підвищення плати за забруднення довкілля, удосконалення системи моніторингу якості навколишнього природного середовища тощо);
- підвищенням рівня екологічної поінформованості населення і, як наслідок, появою нових вимог до продукції;
- новими механізмами конкуренції (істотним фактором конкурентоспроможності продукції стає її екологічність у процесі експлуатації);
- активізацією проблем зберігання відходів (появою нових вимог до утилізації) та ін.

Оптимальна еколого-економічна модель виробничих процесів повинна базуватися на: 1) орієнтації процесів на зменшення викидів; 2) впровадженні маловідходних, безвідходних та енергозберігаючих технологій; рециклінгу відходів; екологічно орієнтованих формах інтеграції за ланками галузевих циклів природокористування (еколого-орієнтовані кластери); 3) раціональному використанні природних ресурсів (зниженні матеріаломісткості, енергомісткості виробів; підвищення ефективності використання ресурсів та ін.); 4) впровадженні інновацій-продуктів та розробці концепції забезпечення їх екологічності за етапами повного життєвого циклу конкурентоспроможного виробу (з урахуванням останньої стадії - утилізації виробу).

Економічні процеси мають динамічний характер, що допомагає підприємствам в умовах гострої конкуренції швидко адаптуватися до мінливих умов зовнішнього і внутрішнього середовища. У цих умовах виграє те підприємство, яке швидше інших пристосовується до реалій часу й адаптується до нових незвичних для нас умов.

Науковий керівник: д.е.н., проф. Ілляшенко С. М.

* Робота виконана за д/б темою: «Розроблення впровадження екологічних інновацій», №01124001378.